

Arkeologisk förundersökning 2023

Höllviken 19:331, fornlämning L1989:6776

HUSBYGGE

Vellinge kommun
Skåne län

SKÅNE
ARKEOLOGI

Skånearkeologi
Rapport 2023:16

Per Sarnäs

Arkeologisk förundersökning 2023

Höllviken 19:331,
fornlämning L1989:6776

HUSBYGGE

Vellinge kommun
Skåne län

Skånearkeologi AB

Per Sarnäs

Midgårdsgatan 3

216 19 Malmö

Tel: 0708-82 78 16

E-post: info@skanearkeologi.se

Webb: www.skanearkeologi.se

Arkeologisk förundersökning 2023

Höllviken 19:331, fornlämning L1989:6776

Husbygge

Vellinge kommun

Skåne län

Skånearkeologi

Rapport 2023:16

Författare: Per Sarnäs

Grafisk form: Anders Gutehall

Omslagsbild: Schaktning schakt 2

Kartor: © Lantmäteriet/Metria ordernr 937151

© Skånearkeologi 2023

Innehåll

Undersökningens bakgrund och resultat	5
Utvärdering	6
Referenser	6
Tekniska och administrativa uppgifter	7

Figur 1. Karta över Skåne med Vellinge kommun markerat med blå färg.

Figur 2. Del av fastighetskartan över Höllviken. Fornlämningen L1989:6776 är markerade med blå linje och undersökningsområdet är markerat med röd färg.

© Lantmäteriet

Undersökningens bakgrund och resultat

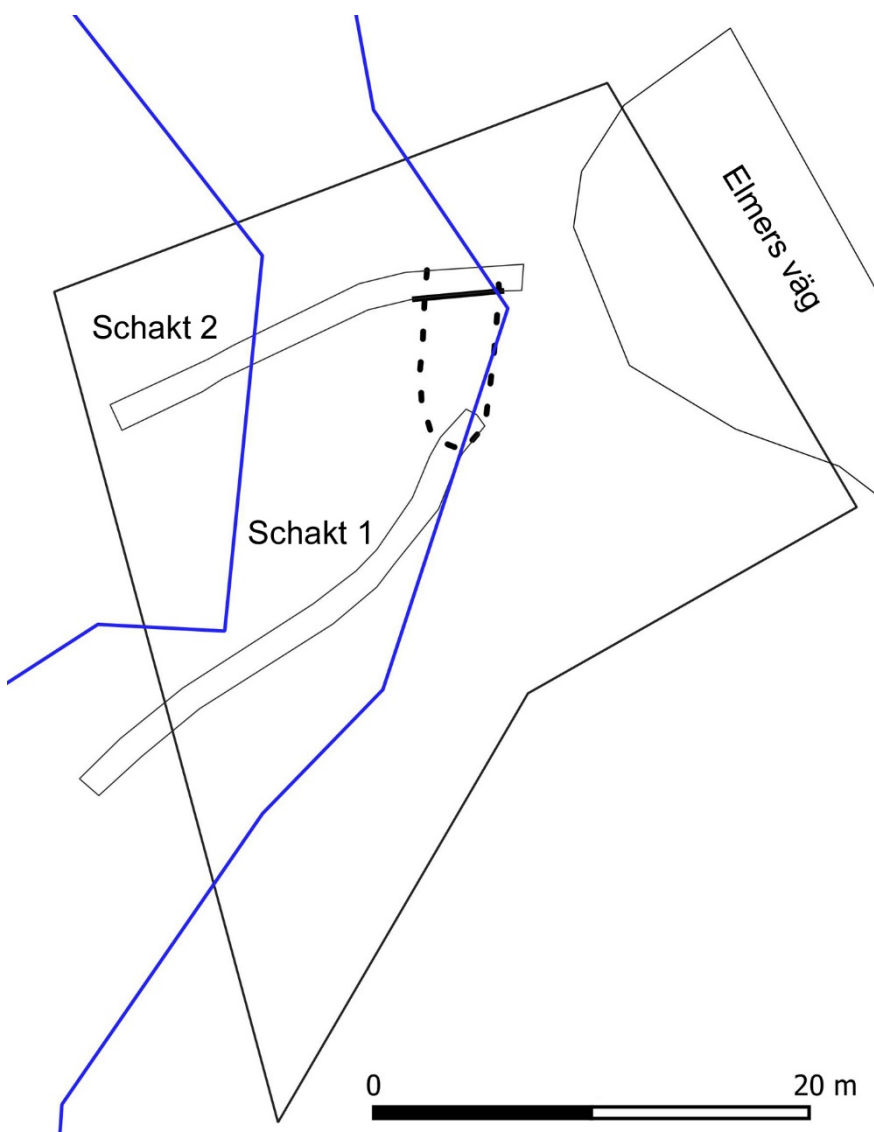
Med anledning av att Vellinge kommun ämnade sälja fastigheten för uppförande av hus ville man klargöra hur mycket av fornlämning L1989:6776 (fästning/skans) som finns bevarat inom fastigheten. Länsstyrelsen Skåne beslutade därför om en arkeologisk förundersökning.

Skansen ingick i en serie skansar som uppfördes längs Skånes väst- och sydkust under åren 1711–18 inför hotet om en invasion från Danmark i syfte att återta de vid freden 1658 förlorade landområdena (Enger 1940). Skansen vid Höllviken består av en låg vall uppbyggda av sand och jord längs en sträcka av ca 500 m. Vid en undersökning i form av en schaktningsövervakning drygt 200 m sydväst om undersökningsområdet har en mindre sektion av vallen undersökts. Den bestod där av en varvig fyllning av sand och jord kring vilken flygsand senare har ackumulerats (Sarnäs 2021).

Den arkeologiska förundersökningen genomfördes i form av sökschaktning med grävmaskin. Delar av matjorden undersöktes med metalldetektor. En sektion dokumenterades genom ritning i skala 1:20 och fotografering för 3D-modell.

Undersökningsområdet är bevuxet med björnbärssnår, träd och buskar. Det förekommer markanta ojämnheter i topografin men de bildar inga tydliga mönster.

Två sökschakt med en sammanlagd yta av 55,2 m² upptogs med grävmaskin. Schaktens placering styrdes dels av var det var möjligt att schakta beroende på träd, dels att lägga schakten över skansvallen där den bedömdes ligga utifrån topografi och Fornsök. Undersökningsområdet förefaller ha varit utsatt för sentida påverkan. I båda schakten

Figur 3. Schaktplan med de två sökschakten. Fornlämningen är markerad med blå linje. Sektionen som dokumenterades dels genom ritning, dels genom 3D fotografering är markerad med ett kraftigt svart streck. Utbredningen av skansvallen som den syntes i sektionerna och i topografin har markerats med kraftig streckad linje.

påträffades skräp/sopor i form av glasflaskor, porslin, järnskrot m.m. Man har dumpat skräp i ett låglänt parti i mitten av undersökningsområdet och sedan fört på matjord.

Det framkom troligen rester efter skansvallen i östra delen. Spåren efter vallen framkom i nordvästra schaktkanten i schakt 1 och i båda schaktväggarna i östra delen av schakt 2. Det gick dock inte att se rester efter någon vall i sydöstra delen av schakt 1. Det låglänta partiet i mitten hade en torvig fyllning i botten. Det höga grundvattnet satte en gräns för hur djupt det gick att schakta. Det låglänta partiet skulle eventuellt kunna vara en rest efter en vallgrav men det framkom inga spår efter den i schakt 1. Det låglänta partiet fortsätter åt nordost mot Elmers väg vilket medför att skansvallen i så fall har svängt rakt österut.

Utvärdering

Figur 4. Figuren visar 3D-modellen med resterna av skansvallens utsträckning markerad med prickad linje. De mörka lagret i nedre högra delen är det låglänta partiet som framkom i mitten av undersökningsområdet och som möjligen kan vara en rest av en vallgrav.

Undersökningsområdet förefaller ha varit utsatt för senare tiders aktiviteter vilka ha skadat fornlämningen i sådan utsträckning att en undersökning av den inte skulle vara meningsfull i vetenskapligt hänseende.

Referenser

Litteratur

Enger, P. H. 1940. Karl XII:s «skansar» vid Öresund, Fornvännen 1940:25.
Sarnäs, P. 2021. Höllviken 19:54, fornlämning L1989:6776. Rapport över arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2021. Skånearkeologi rapport 2021:17.

Kartmaterial

Fastighetskartan

Internetreferenser

Fornsök

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer 431-48412-2021
Skånearkeologis diarienummer 202237

Län Skåne
Kommun Vellinge
Socken Stora Hammar
Fastighet Höllviken 19:331
RAÄ-nummer L1989:6776/Stora Hammar 7:1

Koordinatsystem Sweref 99 TM
N koordinat 6143586
E koordinat 370446
M ö.h. 0,4-1,5

Fältarbetstid 2023-05-08
Antal arbetsdagar 1
Antal arkeologtimmar 7
Antal maskintimmar 6,5

Undersökningsområde 850 m²
Undersökt yta 55,2 m²

Projektansvarig Per Sarnäs
Uppdragsgivare Vellinge kommun

Arkivmaterial i form av shp-fil, digitala foton, fältritning och rapportori-
ginal förvaras på Lunds universitets historiska museum